

компетентності вихователів. Обговорюючи це питання, ми актуалізували знання магістрантів із таких дисциплін: «Вступ до спеціальності», «Основи педагогічної майстерності», «Педагогіка: педагогіка вищої школи, менеджмент освіти, дистанційна освіта», «Управління діяльністю дошкільного навчального закладу». Під час полілогу з аудиторією з'ясовували сутність і механізми таких основних засобів підвищення професійної компетентності вихователів закладу дошкільної освіти: самоосвіта, самовдосконалення, самоменеджмент.

Серед сучасних форм підвищення професійної компетентності вихователів акценти робили на характеристиці коучингу, нетворкінгу, тайм-менеджменту, кайрос-менеджменту, ігор-симуляцій, педагогічного плейбек-театру, педагогічного мосту, школи педагогічної майстерності, конкурсів педагогічної майстерності. В кінці заняття, як і зазвичай, магістранти висловили свої враження про лекцію. Окрім того, отримали пояснення щодо виконання завдань самостійної роботи, а саме: запропонувати свої критерії оцінки одного з видів професійної компетентності вихователя; розробити сценарій проведення однієї із сучасних форм підвищення професійної компетентності вихователів (гра-симуляція, педагогічний плейбек-театр, конкурс педагогічної майстерності тощо); на основі аналізу визначень видів компетентностей вихователя різними авторами – спробувати з'ясувати, з позицій якого підходу сформульоване певне тлумачення.

Практичне заняття було побудоване на технологіях інтерактивного навчання («Акваріум», «Карусель») та моделюванні фрагментів проведення сучасних форм підвищення професійної компетентності вихователів.

Отже, підготовка майбутніх магістрів до забезпечення розвитку професійної компетентності вихователів ЗДО уможливорюється в процесі вивчення ними авторського курсу «Методика забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти». Подальші наукові розвідки стосуватимуться вдосконалення означених умінь магістрантів під час педагогічної практики.

Література

1. Беленька Г. В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання. Монографія. – К. : Світич, 2006. – 304 с.
2. Моніторинг освітньої діяльності дошкільного навчального закладу. – Коза – Диск, 2012.
3. Моніторинг професійної компетентності педагогів / Упорядник Л.С. Курило. – Луцьк, 2013. – 104 с.

mgr Dorota Zagrodnik
Lubelska Szkoła Wyższa w Rykach
Katolicki Uniwersytet Lubelski

NAUCZYCIEL - ZAWÓD, MISJA CZY POWOŁANIE?

Streszczenie:

Celem artykułu jest naukowy namysł nad osobą nauczyciela oraz jego pracą. Na

wstępie przedstawiono sylwetkę współczesnego nauczyciela. Zwrócono także uwagę na rolę autorytetu w pracy nauczyciela. Podjęto próbę rozważania dotyczącego traktowania zawodu nauczyciela jako misji czy też powołania .

Słowa kluczowe: nauczyciel, wychowanie, autorytet ,misja, powołanie

Teacher – profession, mission our calling ?

Summary:

The purpose of the following article is to analyse the teacher and his work. In the introduction it presents the figure of a modern teacher. The second part deals with the authority in teacher's work. Additionally, the article deliberates upon teaching seen as a mission or calling.

Key words: teacher, upbringing, authority, mission, calling

Wstęp

W dobie XXI wieku, gdzie postęp cywilizacji niesie za sobą wiele przemian w różnych dziedzinach życia przed systemem oświaty pojawiają się nowe i trudne do zrealizowania zadania. Zmienia się rola współczesnego nauczyciela, przed którym stają nowe wyzwania. Jest on krytykowany przez społeczeństwo i niejednokrotnie zmuszony do zmiany stylu pracy czy postawy. Niestety spada ranga zawodu pedagoga, często też osłabiony jest jego autorytet. Z czego to wynika? Być może z manipulacyjnego oddziaływania mediów a może z przyzwolenia społeczeństwa na takie a nie inne zachowania.

1. Współczesny nauczyciel

Z upływem lat pojęcie nauczyciela ewaluowało, tak jak całe szkolnictwo i systemy. Zmieniały się jego zadania, wykształcenie i praca. Kiedyś nauczyciel nie był postrzegany jako wykładowca tylko jako mistrz. Brał on ucznia do siebie , aby ten mógł go obserwować, porównywać i dyskutować z nim. W ten sposób uczeń osiągał biegłość w jakiejś dziedzinie.⁷ W okresie międzywojennym nauczyciel obok księdza, lekarza, adwokata, prawnika był głównym autorytetem społeczności lokalnej. Był on swego rodzaju mentorem.

Nasuwa się pytanie dlaczego w dzisiejszych czasach profesja nauczycielska przeżywa kryzys, a nauczyciel nie cieszy się już takim autorytetem jak kiedyś?

Otóż dziś to mass media przeżywają swoje apogeum. Ukazują świat bez konsekwencji i odpowiedzialności, karmią gazetami, których zawartość w znacznej części stanowi tematyka seksu, zdevaluowanej rodziny, gdzie człowiek znaczy tyle, ile może kupić.⁸ Tak więc pedagodzy mają przed sobą niełatwe zadanie, bowiem muszą jednocześnie zmierzyć się z rzeczywistością i nauczyć oraz wychować dzieci, które niejednokrotnie myślą że mogą wszystko i zawsze, nie uznając przy tym żadnych zasad i granic. Dochodzi do sytuacji gdzie błędne koło się zamyka a współczesny nauczyciel coraz częściej pełni funkcję rodziców, którzy są zabiegani, zapracowani, zajęci sobą, nie mają czasu dla dzieci.

Niestety żyjemy w czasach gdzie zmienia się pojęcie sensu życia, świat często postrzegany jest powierzchownie. Ludzie nastawieni na sukces często zapominają o podstawowych wartościach takich jak dobro, sprawiedliwość, prawda. Dlatego tak ważny jest proces wychowawczo- dydaktyczny. Obok rodziców staje nauczyciel,

⁷ W. Soliński, Nauczyciel zawód, którego tradycje sięgają starożytności

⁸ M. Leśniak, Autorytet nauczyciela- trudne wyzwanie współczesnej szkoły, s. 1,

który nie może być tylko edukatorem który naucza, przekazuje wiedzę, ocenia postęp jaki uczniowie robią.

Współczesny nauczyciel powinien służyć pomocą, wzbudzać entuzjazm do nauki, uczestniczyć w procesie uczenia a nie tylko nauczania. Powinien traktować swą pracę nie jako zawód czy też obowiązek a jako pasję (misję)- powołanie.

Prymas Stefan Wyszyński zwracając się do nauczycieli powiedział: „ Czy myślicie, że jesteście zawodem? Nie! Nie jesteście zawodem! Tyle zawodów zawodzi, ale wy zawieść nie możecie. Wy nadal spokojnie i ofiarnie pełnić będziecie swoją misję i posłuszeństwo.” W swych licznych naukach podkreślał , że powołanie do wychowania jest najbardziej szlachetnym powołaniem. Należy pamiętać, że praca współczesnego nauczyciela to misja a nie szereg czynności, które można wykonać automatycznie. Efektem tej pracy jest młody ukształtowany człowiek wchodzący w świat dorosłych.

Także Jan Paweł II podczas homilii wygłoszonej 14 czerwca 1999r w Łowiczu skierował słowa do nauczycieli i wychowawców : „ Podjęliście się wielkiego zadania przekazywania wiedzy i wychowania powierzonych wam dzieci i młodzieży. Stoicie przed trudnym i poważnym wezwaniem. Młodzi was potrzebują. Oni poszukują wzorców, które byłyby dla nich punktem odniesienia. Oczekują odpowiedzi na wiele zasadniczych pytań, jakie nurtują ich umysły i serca, a nade wszystko domagają się od was przykładu życia. Trzeba abyście byli dla nich przyjaciółmi, wiernymi towarzyszami i sprzymierzeńcami w młodszej walce. Pomagajcie im budować fundamenty pod ich przyszłe życie.”⁹

Jakże trafne i piękne słowa wypowiedziane do pedagogów, ważne szczególnie dziś gdy media tak naprawdę prezentują wzorce osobowe. Powinny stać się dewizą każdego nauczyciela.

Kwieciński pyta, dokąd ma prowadzić uczniów dzisiejszy pedagog? I zaraz odpowiada „że zapewne ku wyjściu – ku wyjściu z siebie do zadań, do innych ludzi, do ich i własnej wartościowości, by móc jak najlepiej zrozumieć świat, odnaleźć miłość i solidarność, umieć kierować sobą i swoim życiem.”

Ks. prof. Jan Zimny uważa „(...) że obecnie potrzebny jest, jak chyba nigdy dotąd, mądry, krytyczny, wrażliwy i kompetentny pedagog – jako pewny drogi przewodnik, a nade wszystko jako tłumacz – różnych możliwości do wyboru na indywidualnej, osobistej drodze do rozwoju.”

Zatem współczesna szkoła potrzebuje nauczyciela efektywnego w swoich działaniach. Za takiego Richard J. Arends uważa:

- nauczyciela posiadającego wiedzę, na której wspiera się sztuka nauczania;
- nauczyciela dysponującego skutecznymi sposobami postępowania pedagogicznego, czyli umiejętności realizowania działalności edukacyjnej;
- nauczyciela refleksyjnego i potrafiącego rozwiązywać problemy, z którymi będzie się stykać w codziennej działalności;
- nauczyciela rozumiejącego potrzebę ustawicznego kształcenia swoich umiejętności w zakresie nauczania .

Według Anny Przeclawskiej współczesny pedagog powinien:

- mieć wyobraźnię pedagogiczną,

⁹Jan Paweł II, Homilia wygłoszona 14 czerwca 1999 r. w Łowiczu [online]

- mieć życzliwy stosunek do ludzi,
- traktować pracę wychowawczą jako służbę innym,
- odznaczać się określonymi zainteresowaniami i troszczyć się o ich rozwój,
- być aktywnym i nie być obojętnym na sytuacje, które są niezgodne z uznawanym przez niego systemem wartości
- być autentycznym w swoich działaniach, a równocześnie panować nad własnymi odruchami,
- umieć realnie oceniać swoje sukcesy i niepowodzenia w pracy i nigdy nie być w pełni zadowolonym z siebie,
- pracować zawsze nad własnym rozwojem i ciągle wzbogacać swój warsztat wychowawczy,
- W swej pracy pedagogicznej poszukiwać zawsze wszystkiego, co jest interesujące i co mogłoby przynieść osobistą satysfakcję

2. Autorytet w pracy nauczyciela

Należy zaznaczyć że bardzo ważnym aspektem w pracy dydaktyczno-wychowawczej nauczyciela jest posiadanie autorytetu. Filozof B. Wolniewicz mówi : „ Nie ma wychowania bez autorytetu. Modne (...) w naszej oświacie mrzonki o wychowaniu bezautorytetowym czy partnerskim są takim samym pedagogicznym nonsensem, jakim w sferze motoryzacji byłby samochód bezsilnikowy. Wychowanie stoi i upada wraz z autorytetem wychowawcy, a wychowanie szkolne z autorytetem nauczyciela.”¹⁰

Wyodrębnia się następujące rodzaje autorytetu nauczyciela:

- Autorytet oparty na doświadczeniu nauczyciela jego wiedzy, umiejętnościach oraz wykształceniu
- Autorytet desygnowany wynikający z pozycji społecznej
- Autorytet oparty na nieformalnych umowach, zaufaniu
- Autorytet wynikający z władzy
- Autorytet emocjonalny¹¹

Książd Jan Zimny wymienia dwa rodzaje autorytetu nauczyciela:

- Autorytet ujarzmiający polega na bezwzględnym podporządkowaniu się wychowanków, wymuszony , przytłaczający
- Autorytet wyzwalaający polega na pobudzaniu inicjatywy ucznia i kształtowaniu jego samodzielności¹²

Według Lubawskiej nauczyciel posiada autorytet wynikający z pełnionej przez niego funkcji. Cechuje go:

- Decyzyjność
- Odpowiedzialność¹³

Autorytet w pracy nauczyciela zależy od takich czynników jak:

- Doświadczenie zawodowe

¹⁰B. Wolniewicz, Filozofia i wartość, Warszawa 1998, s. 266

¹¹D. Olęsy, Autorytet nauczyciela i wychowawcy, Warszawa 2012, s. 3

¹²J. Zimny, Autorytet nauczyciela XXI wieku, s. 52

¹³A. Lubawska, Budowanie autorytetu wychowawczy- rola asertywnej postawy,s.5

- Atrakcyjność prowadzonych zajęć
- Sympatia wobec uczniów
- Pełniona rola
- Uczestniczenie w wydarzeniach ważnych dla ucznia
- Czynniki osobowościowe

Zdaniem Kwiatkowskiej : „, nauczycielstwo to już sama z siebie etyka i moralność, gdyż bez etyki i moralności nie ma w tym zawodzie nauczycielstwa, a co najwyżej techno- pragmatyczne odrabiane najemstwo.” Jest to zatem profesja nie dla każdego do której trzeba mieć odpowiednie predyspozycje i powołanie.

Na przestrzeni wieków ulegały zmianie zarówno zadania jakie stały przed nauczycielem jak i jego praca. Nauczyciel nie był wykładowcą lecz mistrzem, który brał do siebie ucznia, aby ten uczył się obserwując i dyskutując z mistrzem.¹⁴W okresie międzywojennym obok lekarza, prawnika, księdza był autorytetem dla społeczeństwa.

Zakończenie

W czasach wielkich zmian społecznych, edukacyjnych i wyzwań cywilizacyjnych nie jest łatwo być nauczycielem. Gdzie przemiana wartości i stylów życia spiętrza trudności. Szczególnie dziś pedagog musi łączyć role mistrza, przewodnika, artysty- wrażliwego na nieprzewidywalność końcowego efektu własnych działań z rolą lekarza, terapeuty lub spolegliwego opiekuna interweniującego w ludzką biografię, w byt istoty często nieświadomej własnego potencjału i wynikających z jej zachowań zysków oraz strat rozwojowych.¹⁵

Podsumowując człowiek powołany do zawodu nauczyciela powinien czuć się wyróżniony, że jest współodpowiedzialny za wychowanie nowego pokolenia. Ważne jest także to aby każdy pedagog swój zawód traktował jako misję do wypełnienia, wtedy właśnie praca będzie mu sprawiała przyjemność i satysfakcję. Sam zawód zaś jest profesją trudną, wymagającą cierpliwości, autentyczności, profesjonalizmu , empatii, a przede wszystkim miłości. Po prostu trzeba kochać to co się robi.

Warto przytoczyć słowa Kordzińskiego : słowo człowiek znaczy bardzo wiele, lecz słowo nauczyciel musi znaczyć jeszcze więcej- człowiek etyczny, wzór dla innych ludzi” a w szczególności dla swoich uczniów.

Bibliografia :

1. Gordon T. Wychowanie bez porażek.
2. Jan Paweł II, Homilia wygłoszona 14 czerwca 1999 r. w Łowiczu [online].
3. Kulig M. Szkoła w świadomości młodzieży.
4. Kust I., Etyka nauczyciela na tle reformy programowej, s. 72, Lublin 2011.
5. Kordzinski J., Etyczne powinności nauczyciela, nr. 7.
6. Leśniak M., Autorytet nauczyciela- trudne wyzwanie współczesnej szkoły, s. 1.
7. Lubawska A., Budowanie autorytetu wychowawcy – rola asertywnej postawy.
8. Okoń W. Osobowość nauczyciela.
9. Oleksy D., Autorytet nauczyciela i wychowawcy, s. 7, Warszawa 2012.
10. Sławiński S., „ Wychowanie do posłuszeństwa” Warszawa 1994, s. 60.

¹⁴ W. Soliński, Nauczyciel – zawód którego tradycje sięgają starożytności, s.1

¹⁵B. Śliwierski, Autorytety w pedagogice, s. 17

11. Śliwierski B., Autorytety w pedagogice, s. 17.
12. Soliński W. Nauczyciel – zawód którego tradycje sięgają starożytności.
13. Wolniewicz B., Filozofia i Badura E. Emocjonalne uwarunkowania autorytetu nauczyciela.
14. Pantkowski R. Jak młodzież postrzega współczesnego nauczyciela.
15. Zimny J. Nauczyciel – pedagog na współczesne czasywartość, Warszawa 1998, s. 266.

УДК 378.1:34

Задерій І.Ю.,
аспірант Херсонського державного університету,
викладач кафедри загальноправових
та соціально-гуманітарних дисциплін
Херсонського факультету Одеського державного університету
внутрішніх справ
zaderijilona@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ ДО ЗДІЙСНЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Постановка проблеми. Вивчення сутності феномену *готовності* до професійної діяльності є одним із найактуальніших завдань сучасної педагогічної науки, що пояснюється, по-перше тим, що саме вона є основою формування професійної компетентності фахівця, є потенцією, яка в процесі професійної діяльності стає інтегрованою професійною якістю особистості, що забезпечує успішність праці. По-друге, незважаючи на велику кількість праць, присвячених її вивченню, на сьогодні відсутній єдиний підхід до її розуміння.

Мета статті полягає у вивченні особливостей формування готовності до здійснення міжнародної професійної діяльності майбутніх юристів у процесі здобуття другої вищої освіти.

Аналіз останніх наукових праць. Вказана проблема не позбавлена уваги вітчизняних науковців, серед яких Н. Антонова, Л. Афанасьєва, Л. Гусак, З. Залібовська-Ільницька, О. Євдомікова, Г. Дутка, Л. Красюк, В. Лесик, Т. Лозицька, Л. Маєвська, А. Петюренко, Т. Приходько, Р. Сімко, О. Тютюнник, Т. Шутько, В. Штифурак та інші. Вивченням змістової характеристики поняття «загальна готовність до праці» займалися такі вчені, як Г. Асмолов, С. Максименко, К. Платонов, С. Рубінштейн, Д. Узнадзе та ін.; розробкою структурних компонентів і показників готовності до професійної діяльності – Г. Балл, А. Деркач, Є. Клімов, М. Левченко, М. Папуча, А. Пуні, В. Семиченко, В. Сластьонін та інші. Однак, питання готовності майбутніх юристів до здійснення міжнародної професійної діяльності залишається поза увагою дослідників.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «готовність» до професійної діяльності розглядається як у педагогіці, так і в психології. Педагоги звертають увагу на виявлення факторів і умов, дидактичних та виховних заходів, що дають змогу керувати становленням і розвитком